

2. Єрмоленко С. Я. Українська мова : Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2013. 320 с.
3. Капелюшний А. О. Стилїстика української мови та культура мовлення. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 384 с.
4. Коваль Л. П. Комунікативна культура юриста : теоретичні засади та практичні орієнтири. *Юридична освіта і практика*. 2019. № 1. С. 45–52.
5. Сербенська О. А. Антисуржик. Київ : КМ Academia, 2011. 216 с.
6. Струк Н. Дотримання мовної норми в судових рішеннях як чинник правової визначеності. *Право України*. 2020. № 4. С. 133–142.

Дудко Ірина Володимирівна,
професор кафедри української мови
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова, кандидат
філологічних наук, доцент

Федорова Анна Петрівна,
викладач кафедри ділової української та
іноземних мов навчально-наукового
інституту права та психології, аспірантка
кафедри української мови Українського
державного університету імені Михайла
Драгоманова

ВЖИВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІНТЕНСИФІКАТОРІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Сучасне українське політичне мовлення формується в умовах постійних суспільних трансформацій, загальнонаціональних особливостей, зовнішнього і внутрішнього інформаційного тиску, що зумовлює його прагматичну й емоційну спрямованість. У боротьбі за прихильність, довіру,

лояльне ставлення суспільства представники політикуму послуговуються такими вербальними засобами, що націлені не тільки інформувати, а й формувати образ реальності, підвищувати значущість подій і скеровувати увагу, сприйняття реципієнтів. Одним із таких вербальних засобів є лексичні інтенсифікатори – мовленнєві одиниці, що підсилюють емоційний чи оцінний компоненти висловлювання, активізують увагу адресата, впливають на характер інтерпретації ним повідомлення.

Актуальність наукової розвідки зумовлена посиленням значущості вербального впливу в сучасному політичному дискурсі України, що у період війни, інтенсивних суспільно-політичних трансформацій набуває емоційності, а часом й маніпулятивності. Лексичні інтенсифікатори виступають яскравими маркерами оцінних тверджень, відображення політичної реальності, впливу на громадську думку тощо. Їх вивчення дозволяє ґрунтовніше осягнути механізми політичної риторики, виявити комунікативні стратегії і тактики, зокрема маніпулятивні, сприяє розвитку критичного мислення реципієнтів під час сприйняття політичних повідомлень.

Мета роботи полягає у вивченні функціонування лексичних інтенсифікаторів в сучасному українському політичному дискурсі. Порушену проблему досліджують такі науковці: Г. Галянт і С. Тихоніна [1], Д. Каліщук [4], Г. Приходько [6] та інші.

Інтенсифікатори – це слова, що підсилюють або увиразнюють значення слів чи тверджень, передають емоції і створюють образність мовлення. У політичному дискурсі вони підкреслюють значущість описуваних подій, формують ставлення до ситуації, скеровують увагу аудиторії. Лексичні інтенсифікатори беруть участь у реалізації вербальних стратегій і тактик, загострюють чи пом'якшують зміст висловлення, створюють необхідний ефект, що впливає на сприйняття та

інтерпретацію повідомлення реципієнтами. «Варто зазначити, що таке увиразнення неодмінно приводить до опосередкованого посилення прагматичного впливу висловлювання на емоційний стан чи намір адресата й налаштовує його на прийняття поглядів мовця» [6, с. 154].

Слова-інтенсифікатори змінюють значення сказаного та посилюють вплив та увагу аудиторії [7, с. 228 – 230]. Дія цих слів охоплює всі відмінності, пов'язані з категоріями кількості, якості, розміру, вартості, сили тощо. Використання таких мовленнєвих засобів має сприяти досягненню мовцем перлокутивного ефекту, що є необхідною умовою успішної комунікативної взаємодії [8, с. 314].

За Г. Приходько, [6, с. 155], дієвими інтенсифікаторами оцінних структур є різноманітні засоби увиразнення й стилістичні прийоми, зокрема: епітети, гіперболи, риторичні питання, порівняння, метафори тощо. Емоційний вплив на адресата зростає тоді, коли такі одиниці використовуються з урахуванням модальної багатозначності їхнього лексичного значення [6, с. 155].

Інтенсифікатори можуть утворювати певні семантичні групи, а саме: істинності; впевненості у висловленні; надання сили основному дієслову; посиленого підтвердження [7].

Для аналізу лексичних інтенсифікаторів було проаналізовано мовлення політологів, політичних експертів і технологів, інших представників українського політикуму, зокрема Миколи Давидюка [3], Тараса Жовтенка [2], Віталія Кулика [5].

Уживання таких вербальних засобів посилює образність і надає оцінно-експресивного забарвлення висловленню: *Україні потрібен «крючок», щоб отримати від США продовження допомоги та гарантії безпеки (3); Як ми знаємо, Трамп намагається зробити росію латентним партнером у війні проти Китаю (3)*. Лексема «крючок» є метафоричним

інтенсифікатором, що виконує функцію увиразнення, він передає не буквально, а образне значення, створює емоційно-оцінний ефект, переконуючи аудиторію у сказаному. Лексема *латентний* надає ситуації додаткового значення неочевидності, небезпеки та прихованої загрози, виконує функцію експресивно-оцінного інтенсифікатора, зсуваючи інтерпретацію висловлювання у бік недовіри чи підозри.

Замість спроб відірвати росію від Китаю, Штатам необхідно запропонувати стратегію так званого зближення москви і Пекіну (2). Дієслово «*відірвати*» є метафоричним інтенсифікатором, оскільки надає дії різкості та експресивності, підсилює конфліктність висловлювання. Вираз «*так званого*» є оцінно-модальним інтенсифікатором, що знижує значущість поняття, ставить під сумнів його коректність і формує критичне або скептичне ставлення реципієнтів.

Кім Чен Ін намагається втюхати путіну все своє неліквідне озброєння і політичну лояльність в обмін на військові технології та послаблення санкцій (5). Лексема «*втюхати*» передає іронічно-зневажливе ставлення, створює образ нав'язування непотрібного товару й значно посилює негативну оцінку дії. Вираз «*все своє неліквідне озброєння*» підсилює негативне забарвлення описуваного явища. Такі засоби разом формують критичний, емоційно-оцінний характер зображуваної ситуації та слугують інструментом впливу на адресата.

Отже, вербальні інтенсифікатори виступають важливим елементом у виражально-зображувальному просторі сучасного українського політичного дискурсу, надаючи йому оцінного, емоційно-експресивного забарвлення, та вагомим інструментом створення конфліктогенних і маніпулятивних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Галянт Г., Тихоніна С. Опис лексичних особливостей політичного дискурсу (на матеріалі англійської мови). Науковий

вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2020, № 46, том 1. С. 80 – 84.

2. Жовтенко Т. Як росію зробити проблемою для Китаю. URL: <https://vezha.com.ua/mizhnarodna-polityka/yak-rosiyu-zrobytu-problemoju-dlya-kytayu/> (дата звернення: 02.10.2025).

3. Давидюк В. Україні потрібний свій «Суецький канал». URL: <https://vezha.com.ua/mizhnarodna-polityka/ukrayini-potribnyj-svij-sueczkuj-kanal/> (дата звернення: 01.10.2025).

4. Каліщук Д. Концептуальні стилі англomовних політиків (на матеріалі політичного дискурсу Дж. Буша мол., Б. Обами) [Текст]: монографія Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 192 с.

5. Кулик В. КНДР втлює росії неліквідне озброєння. URL: <https://vezha.com.ua/mizhnarodna-polityka/kndr-vtyuhuye-rosiyi-nelikvidne-ozbroeyennya/> (дата звернення: 08.10.2025).

6. Приходько Г. Лексико-граматичні інтенсифікатори оцінних структур. Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. № 7, 2017 Research Journal of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Series «Philology» (Linguistics). № 7, 2017.

7. Щербань М. Семантична характеристика інтенсифікаторів прагматичного значення: спроба формалізованого опрацювання. Вісник Житомирського національного університету. Вип. «Філологічні науки». 2008. С. 227 – 232.

8. Akmajian P. Linguistics: An Introduction to Language and Communication. The Mit Press, 1990. 508 p.